

1927 – 2005)

HÜSEYİN ÇAĞDIR

1927 yılı Edirne doğumlu Halıcı Hüseyin Çağdır Ağabey, uzun senelerden beri İzmir’de ikamet etmektedir. Kemeraltı Çarşısında senelerdir halıcılık yaptığından dolayı ‘Halıcı’ lakabıyla tanınmıştır. Üstad Hazretlerini iki kere ziyaret etmiştir. Meşhur 1971 İzmir Sıkıyönetim Mahkemesi’nin sanıklarından olarak Av. Bekir Berk, Av. Gültekin Sarıgül, Mustafa Birlik gibi ağabeylerle beraber (54 kişi) hapishaneye alınmıştır. İzmir’de derslere gitmeye başladığım 1968 senesinden beri tanıdığım, hemen her hizmet faaliyeti içinde en önlere gördüğüm, Kemeraltı Camii’nin avlusunda hasırların üstünde Ahmet Feyzi Kul ağabeyle birlikte hatırladığım “Ak Saçlı”¹ Hüseyin Ağabey, bir derste veya bir meşverette ilk görülen veya olmadığında ilk fark edilen ağabeylerdendir. Olmadığı meclislerde burukluk vardır, aranır. Hüseyin Çağdır 2 Eylül 2005 tarihinde İzmir’de vefat etmiştir. Mezarı Çamlık köyündedir.

Halıcı Hüseyin Ağabey talebim üzerine, “şahsımı nazara vermek için değil, şahs-ı manevî hesabına Üstad’ımız Bediüzzaman hazretlerini ziyaretlerimi ve 1971 mahkeme hatıralarımı hulasaten anlatmaya çalıştığım” diyerek, hatıralarımı kendi el yazısı ile defterime yazdı. Şöyle ki:

1955 SENESİNDE RİSALE-İ NURLARI TANIDIM

“Bu âciz kardeşiniz, 1955 senesinde Risale-i Nurları lütf-u İlâhî olarak tanımış oldu. Ve İzmir’de Basmane’de ‘Altınpark’ diye anılan parkın üst tarafında Hava Bçvş. Cahit Erdoğan kardeşimiz, İzmir Ticaret Lisesi’nde okuyan talebelerle dersane mahiyetindeki bir evde kalıyorlardı. Ben de ara sıra oraya gidiyordum. Her ne kadar hizmetin mahiyetini bilmemekle beraber, dershanede kalan o mübarek kardeşlerin hal ve tavırları ve oraya gelen herkese samimî alâkaları bizi cezp ediyordu. Sonradan anladık ki, bu samimî alâka, Risale-i Nur’un çok kıymetli esaslarından bir düsturmuş...”

DÖRT GÜN BEKLEDİK ÜSTAD BİZİ HUZURUNA KABUL ETMEDİ

“Sene 1958... Bir gün dükkânımda otururken İzmir’de askerliği esnasında tanıştığım ve eskiden bir tarihatta beraber bulunduğumuz Hayri isminde Orhangazili arkadaşım, ziyaret maksadıyla dükkânıma geldi. Ona bildiğim kadarıyla Risale-i Nurlardan bahsettim ve Tarihçe-i Hayat kitabından bazı yerleri okumaya başladım. O, pürdikkat dinliyordu, çok hislenmişti. Ben okumayı kesmek isterken ‘Devam et, oku!’ deyince biraz daha okudum. Arkadaşım Hayri ‘Bu zatı hemen ziyarete gideceğiz!’ diye ısrar etti.

“Hâlbuki o ana kadar ben ziyareti düşünmemiştim. Onun ısrarıyla Isparta’ya gittik. O günkü anlayışımızla Hayri ve benim niyetimiz şu idi:

“‘Bir mübarek zatı ziyaret edip elini öpmek ve duasını almak, yani şahsî büyüklüğünü nazara alarak ziyaret etmek...’

“Hâlbuki sonradan anlıyoruz, bu kapı, bu manayla kapalı imiş...”

“Buna dair Yirmi Altıncı Mektup’ta izahat var.² Biz kapalı kapıyı zorladığımızdan, üç gün Isparta’da beklediğimiz halde görüşmek mümkün olmadı. Bir eksikliğimiz olduğunu anlamıştık.

Dönmeye karar verdiğimiz dördüncü günün sabahında son bir defa kapıya vardık. Bir kardeş kapıyı açtı ve ‘Kardeşim! Üstad çok rahatsız, kimseyi kabul etmiyor’ derken hizmet maksadıyla gelen bir kardeşi içeri aldı. Niyet mühim! Biz mükedder olarak evin biraz ötesinde Hayri’yle, ‘Artık dönelim mi? Bir gün daha kalalım

¹ Ahmet Feyzi Ağabey, Hüseyin Ağabeye “Ak Saçlı evliya” dermiş.

² “Malum olsun ki, bizi ziyaret eden, ya hayat-ı dünyeviye cihetinde gelir; o kapı kapalıdır. Veya hayat-ı uhreviye cihetinde gelir. O cihette iki kapı var: Ya şahsımı mübarek ve makam sahibi zannedip gelir. O kapı dahi kapalıdır. Çünkü ben kendimi beğenmiyorum; beni beğenenleri de beğenmiyorum. Cenâb-ı Hakka çok şükür, beni kendime beğendirmemiş. İkinci cihet, sırf Kur’ân-ı Hakîmin dellâli olduğum cihettedir. Bu kapıdan girenleri ale’r-re’si ve’l-ayn kabul ediyorum.” (Mektubat, 344)

mı?’ diye konuşurken gayr-ı ihtiyarî başımı eve doğru çevirince evin penceresinden bir genç el ediyordu. Koşarak gittik. Kapı açılmıştı. O genç bize, ‘Beş dakikayı geçmemek üzere Üstad sizi kabul etti’ dedi.

“Ve Üstad’ımızın odasına girdik. Hakikaten Üstad’ımız hasta yatıyordu, sesi de kısıktı. Ben elini öpmek için eğildim, rahatsız olmasın yatarken öpeyim, diye düşündüm; fakat Üstad elini uzatmıyordu. Yanındaki ağabeye işaret etmiş.

Üstad’ın başını kaldırıp oturtuktan sonra elini uzattı, ben de öptüm. ‘Talebeliğe kabul ettiğini ve kendi şahsını ziyaretten daha ehemmiyetli, Risale-i Nurları dikkatle ve anlayarak okumamızı ve sadece şahsını ziyaret için geldiysek yol masrafımızı vermesi lazım geldiğini, bu imkânının da bulunmadığını ve üzüldüğünü’ ifade ettiler. Tabii sesi kısık olduğundan oradaki ağabey bize naklediyordu. Ben de ‘Ben halıcıyım’ dedim ve halı fiyatlarını öğrenmek için geldiğimi ifade ettim. Ve ayrıldık...

KARDAŞLARIM! KÜFRÜN BEL KEMİĞİ KIRILMIŞTIR...

“Yıl 1960... Ramazan ayı içinde Ankara’dan Av. Bekir Berk ve Said Özdemir Ağabeyin de içinde bulunduğu bir katile minibüsle Üstad’ı ziyarete giderken Mustafa Birlik kardeşimizin o günkü dükkanının bulunduğu Hatuniye Camii’nin önüne, Mustafa Birlik’i de almak üzere gelmişlerdi. Ben de uğurlamak için orada bulunuyordum. Sevinç içindeydiler. Mustafa Birlik, benim kolumdan çekerek, ‘Bu fırsat kaçırılmaz’ deyip beni de minibüsün içine çekti. Ben düşünceliydim. Çünkü evime haber vermeden gidiyordum. Bu halimi hisseden bir kardeş, ‘Niye durgun ve düşünceli duruyorsun? Sevinsene!’ dedi. Ben dedim: ‘Evin haberi yok.’

O kardeş de ‘Aydın’dan Mehmet Metin kardeşin oteline telefon ederiz, eve bildirirler’ dedi. Çünkü o zaman telefon her yerde yoktu. Ben de rahatladım. Anladım ki, nefsim beni bu güzel nasipten alıkoymak istiyor... Yolculuk gece devam etti ve tam sahur vakti Isparta’ya vasil olduk. Nuri Benli ağabeyin oteline indik. Üstad bu ağabeyin otelinde kısa bir müddet kalmış. O zaman sıkıyönetim vardı. Üstad’ımıza haber gönderildi. ‘Gelsinler’ demiş. Hatırladığıma göre 13 kişiydik, gittik.

“Üstad Hazretleri evvelki gördüğümüzden daha dinç ve neşeli, sesi tam çıkıyor ve söyledikleri tam anlaşılıyordu.

Halbuki 20 gün sonra vefat edip ahirete intikal edecekmiş... Karyolasına oturmuş, bizlere hitap ediyordu. Bizler de hayranlıkla mübarek yüzüne bakıyorduk. Hemen ihtar ettiler. ‘Kardeşlerimiz! Yüzüme dikkatle bakmayınız, bende nazar hassasiyeti var, konuşmam’ dedi. Bizler de başımızı önümüze eğdik. Ezcümle ifadele-

rinde: ‘Kardeşlerimiz! Küfrün bel kemiği kırılmıştır. Bir mahlûk can çekişirken yaptığı hareketler gibi, birkaç hareket daha yapabilir; sizi telâşa düşürmesin’ diyordu. Dolayısıyla vefatından sonra yapılan 1960 ihtilâlini ve sonrakilere işaret ediyormuş. Ve devamla, ‘Risale-i Nurlar, dünya lisanlarının birçoğuna tercüme edilecektir’ dedi. Buna mümasil müjdeli haberler verdiler... Bilhassa Av. Bekir Bey’e Nurların müdafasındaki gayret ve muvaffakiyeti dolayısıyla hususan iltifatta bulundular. Ve bir kese çıkararak içinden her birimize o zaman geçerli olan sarı renkli 25 kuruşluklardan verdi ve ‘Bunları ders ücreti olarak veriyorum’ diye ifade ettiler ve orada kaç kişi varsa o kadar 25 kuruşluk çıktı ve kese boşaldı... Bizlere sahur yemeği ikram ettiler. Oradaki hizmette bulunan ağabeylerle birlikte yedik ve ayrıldık. Meğer 20 gün sonra Kadir Gecesi’nde, Urfa’da ahirete intikal edecekmiş... Allah (c.c.) şefaatlerine cümlemizi nail eylesin!

1971 İZMİR SIKIYÖNETİM MAHKEMESİ VE HAPİSHANE...

“1971 yılında solcular yaygın bir faaliyet içindeydiler. Sıkıyönetim mahkemeleri bunları muhakeme etmek için kurulmuş iken, bazı mihraklarca kasıtlı olarak Nur talebelerini de aynı kefeye koymak istemişler. Ve o gizli ve dine karşı olan mihrakların maşası durumunda olan Hava Binbaşısı Askerî Savcı Nurettin Soyer’i görevlendirmişler... Burada adı geçen savcı ve onun gibi şahıslardan ordumuzu tenzih ederiz... Kötülükleri şahıslarına aittir, ordu bütünüyle bizim ordumuzdur.

“Malum savcının kendi ismine zıt hareketiyle dессasane bir şekilde Nur talebelerinde suç ararken solcuları himaye ettiği, sonradan Hâkim Albay Kaya Alpkartal’ın malum savcıya, ‘Sen solcular hakkında ciddi delil toplamamışken Nur talebelerini suçlu göstermek için delil diye lüzumsuz şeyleri dosyalara doldurmuşsun!’ sözlerinden anlaşılmiş oldu.

“Malum savcı ilk olarak Şirinyer’de birkaç kişiyi sorguya çekerek onlardan gerçek dışı ifadeler alabilmek için, ‘Sizi ilk celsede bırakacağım, yeter ki benim istediğim gibi ifade verin’ demiş ve aldatmış!

AV. BEKİR BERK VE AV. GÜLTEKİN SARIGÜL DE TUTUKLANDI

“Birkaç gün sonra, Karşıyaka’da oturan, Yüksek İslâm Enstitüsü’nde okuyan Necdet Başaran ve arkadaşları ders okurlarken, malum savcının emriyle ‘Nur ayini yapıyor’ iddiasıyla basılmışlar. Böylece tevkifler başlamış oldu. Tutuklananlar Narlıdere’de askerî sahada hazırlanan tutuk evine konuldular. Malum savcı, suç olması mümkün olmayan ifadeleri suç delili gibi gösterme gayretkeşliğiyle dosyaları kabarttı.

“Bu arada Av. Bekir Berk ve Av. Gültekin beylere vekâlet çıkarıldı, davaya girmeleri için. Malum savcı bunu haber alınca, ‘Onları da tevkif edeceğim’ deyip, Av. Bekir Bey’i Balıkesir’de arkadaşlarıyla namaz kılarken bastırarak tevkif ettirip, ayrıca Av. Gültekin Sarigül’ü de yazıhanesinden alıp İzmir Sıkıyönetim Tutukevi’ne getirtti.

BEN İŞARATÜ’L-İ’CAZ OKURKEN YAKALANDIM

“Bana gelince... Malum savcı bir müddet tevkif ettirmedi. Fakat devamlı kontrol altındaydım.

1971 İzmir Sıkıyönetim Mahkemesinde duruşma salonu.
Sağdan ikinci Hüseyin Çağdır

Bir gün kendisi dükkanıma gelerek İşaratü’l-İ’caz’ı okurken yakaladı. İfademi almak üzere makamına götürdü. Birçok MİT raporu, 10 sene evvelinden tutulan raporlar, tespitler göstererek birçok soru, yalan ve inkâr etmemem için bazı taktikler... Halbuki her Nur talebesi gibi, inkâr etmek şöyle dursun, bu asra bakan ve bir Kur’an tefsiri olan Risale-i Nurları okumanın suç olmadığını ve bir vatandaşlık hakkımız olduğunu vs. kendime ait suçlamaları ve soruları becerebildiğim kadar cevapladım. Fakat 10 senelik MİT raporlarında tespit edilen isimleri saymaya başlayınca, ben de, aradan çok zaman geçmiş, belki o şahıslar da orada bulunmuş olabilirler, bu bir araya gelişlerin sadece Nur Risalelerinden istifade ederek dinimizi öğrenmek olduğunu, suç teşkil etmeyeceğini ifadeye çalıştım...

İLK NEZARETHANE VE SOLCU MAHKÛMLARLA KONUŞMALAR...

“Vakit geç olduğu için beni Hilâl (Tepecik) semtinde askeriyeye ait bir yere getirdiler. Meğer orada 10 kişi (üniversiteli solcu talebeler) varmış... Onların içine girdik. Bana ilkin iltifatta bulundular. Sonra Nurculuktan tutuklandığımı söyleyince araya bir mesafe koydular. Yatsıya doğru solcu Kadir Kaymaz isimli banka arabasını soyan şahsı emniyet henüz bulamadığından babasını getirdiler. Adamcağız perişan bir halde geldi. Arka arkaya sigara içiyordu sıkıntısından.

“Baktım solcu 10 kişi, adamcağızın etrafını sardılar... Bey’in yıkama taktiğini kullanıyorlardı. Tabii adamcağızın solculukla filan alâkası yok. Çocuğunu Ankara Üniversitesi’nde kandırılmışlar. Adamın biraz da millî hisleri var. Bitkin bir halde onlara cevap vermeye çalışırken, ben de ondan yana bir-iki lâf edeyim derken, onu bırakıp bana döndüler. İslâm’a dair birçok soru... Allah’ın izniyle Nur Risalelerinden alabildiğim ölçülerle susturucu cevaplar oluyordu. Gece saat 3’e kadar konuşma devam etti. Bektaşî gibi ‘Eyvallah, eyvallah!’ demeye başladılar. Baktım ki, adamlar öyle şartlandırılmış ki, fikren mağlûp olsalar bile solculuktan vazgeçmiyorlar.

“Bir ara birisi, ‘Mademki bu idare sizi de suçlu görüyor, öyleyse beraber mücadele edelim’ demeye getirdi. Ben, ‘Hayır, bizim sizinle ayrılığımız o kadar derin ki şu halinizle birleşmemiz mümkün değil. Ancak Allah’a iman edip İslâm’ca yaşamamızla mümkün olabilir...’ Hem dedim: ‘Siz davanızda mağlûp oldunuz.’ ‘Neden?’ dediler. Ben de, ‘Siz ‘kur gerillası’ adı altında bazı köylülere davanızı anlatmak istediniz, Köylüler sizi jandarmaya haber verdi; bu nasıl haktan yana olmak!’ deyince, içlerinden birisi, ‘Evet, doğru söylüyor! Biz halkları bilinçlendirmeden köylere indik, fakat bundan sonra taktiğimiz başka olacak’ dedi. Benim de maksadım, onlara başarısızlığı kabul ettirip ümitsizliğe düşürmekti... O gece böyle geçti...

NARLIDERE TUTUKEVİ

“Sabah oldu, beni Narlıdere’ye tutuk evine götürmek için bir cip geldi. Bir astsubay kelepçe takmak üzere iken, onun amiri, ‘Ne yapıyorsun! O adam kaçmaz, al cipe götür’ diye seslendi. Ben de o şereften mahrum kaldım! Her neyse...

“Narlıdere Tutukevi’ne getirdiler. Gördüm ki, güzel bir yer, çamlık, havadar, denize nazır... Biraz nefsim, biraz da oradaki kardeşlere moral olsun diye ‘Ooh, burası kamp gibiymiş!’ deyince, ismini veremeyeceğim birisi, ‘Sen bizim daha evvel çektiğimiz sıkıntıyı bilmiyorsun’ dedi. Ben de ‘Şu hali değerlendiriyorum’ dedim. Hakikaten solcularla bir aradayken çok sıkılmışlar. İnsan kardeşlerle bir arada olunca keder ve sıkıntılar kalkıyor. Namazlarımızı cemaatle kılıyorduk.

“Birkaç gün sonra Balıkesir’den Av. Bekir Beyle beraber yakalananlar geldiler. Bayram havası oldu... Arkadan Av. Gültekin Bey geldi. Üst ranzada Gültekin Beyle yan yana yatıyorduk. Mütevekkil bir kardeş; çok güzel anlaşıyorduk. Hepsıyla anlaşıyorduk da, bazı farklı fitratlar olabiliyor. Balıkesir’den gelen Hasan Aktunç kardeşin çok şakacı, güldürücü, şen bir hali vardı. Hepimizin taklidini yapardı.

Geceleri kapılar kapanırdı. Koğuşta tuvalet yoktu, dışarıda idi, o hal bizleri üzüyordu. İdareciler bizlerden memnun idiler. Bitişikteki solcuların koğuşunda her gün bir hadise çıkıyordu.

AV. BEKİR BERK GELİNCE MAHKEMENİN SEYRİ DEĞİŞTİ

“Haftalar böyle geçti... Nihayet mahkemeye çıkarılma günü geldi. İlk gün öğleden sonra kelepçeli olarak Üçkuyular’daki askerî mahkeme salonuna getirildik. Gördük ki mahkeme heyetinin tavırları biraz sert. Hayret ettik! Meğer aynı gün sabahtan, solcular ilk sorguları yapılırken ayağa kalkmamak, sorulara ters ve saygısız cevaplar vermek gibi hareketlerle mahkeme heyetini rahatsız etmişler. Bizlerin de aynı kabalığı yapacağımızı zannederek, o sertliği gösteriyorlarmış. Aksine biz maznunların gayet edepli bir şekilde davranışlarımızı görünce çehreler değişti. Ertesi gün bazı ifadeleri düzelterek zapta geçirmeye başladılar. Müşfik bir hal aldılar. Bizler de rahatladık.

“Sorgular yapılırken bazı ilk ifadelerde mübayanetler dolayısıyla ‘Nurculuk davası ve gayesi müdafaa edilemiyor’ gibi bir hal oldu. Sanık sandalyesinde oturtulan Av. Bekir Berk Bey’in ve şahitlerden Nihat Kurtça ve Necmi İlgen efendilerin güzel ifadeleriyle mahkemenin seyri değişti. Yurdun dört bir yanından dinleyici olarak gelen kardeşler de rahatladı, bizler de ve mahkeme heyeti de rahatladı. Malum savcı müstesna... Muhakemelerimiz çok iyi geçiyordu. Türkiye’nin her yerinden dinleyici kardeşler geliyordu. Bir gün muhakeme esnasında bizi mahkemeye getiren askerlerden birinin silahı kendiliğinden dış salonda patladı. Mahkeme heyeti çok korktu, bilhassa malum savcı...

MAHKEME REİSİ, MALUM SAVCIYI TOKATLAYINCA...

“Mahkemeler böyle seyredip giderken bir gün, mahkeme reisi Albay Kaya Alpkartal ile binbaşı malum savcı (Nurettin Soyer) arasında münakaşa çıkmış. Malum savcı, Kaya Alpkartal’a ‘Sen Nurcuları koruyorsun!’ deyince münakaşa büyümüş. Albay Kaya Bey malum savcıya bir tokat vurmuş. Ertesi gün muhakeme yok diye haber geldi. Meğer o münakaşa sebebiyleymiş... Sonra mahkeme heyetini değiştirdiler, malum savcı da dâhil... Aradan hayli zaman geçti. Yeni gelen mahkeme heyeti de iyiydi, celseleri başladı. Çok güzel müdafaa yapıldı. Muhakemenin seyrini ve müdafaaaları detaylı öğrenmeyi merak edenler, 1973 senesinde neşredilen ‘Hakkın Müdafaası’ adlı kitabı okuyabilirler...

BANKA SOYGUNCUSU BİZİM KOĞUŞA GELDİ

“Banka arabasını soyan solcu Kadir Kaymaz, birçok solcuyla birlikte tevkif edilmişti. Bizlerin bulunduğu tutukevinde yan yana koğuşlarda kalıyorduk. Kadir Kaymaz’ın bazı ifadeleri solcu ağabeyleri tarafından hoş karşılanmadığından öldürmeye karar vermişler. Koğuş idaresi bunu duyunca, Kadir Kaymaz’ı bizim koğuşa naklettiler. Kaymaz gelip bizim Saim Atlıhan kardeşin sert bakışlarını görünce, ‘Eyvah, bunların içinde hakim ne olacak!’ diye düşünmüş. Halbuki bütün kardeşlerin şefkatli tavırlarını görünce rahatlamış... Birkaç gün sonra Saim kardeş hastalandı; Kadir Kaymaz, bir hastabakıcı gibi Saim’in yanından ayrılmadı...

“Ufak tefek bir çocuktuk. Ramazan ayı girince oruca da başlamış... Bir gün kendisine sordum, ‘Kadir! Sen böyle işlere alet olacak birisine benzemiyorsun’ dedim. ‘Ağabey,’ dedi, ‘liseden mezun olunca Ankara’da bir fakülteyi kazanarak okumaya başladım. Hemen solcu arkadaşlar etrafımı sardılar, beynimi yıkayıcı bazı şeyler söylediler, silah verdiler, para verdiler, kız arkadaş filan... Bundan sonra biz ne vazife verirsek yapacağın, dediler. İşte ağabey, bizimkisi macera...’

MAHKEME SEYRİNİ DEĞERLENDİRMEYE GELİNCE...

“Birçok menfî propagandayla, bilhassa ordu içinde Nur talebelerine karşı yanlış ve maksatlı bir kanaat uyandırılmak istenmiş. Bilhassa 1971 hadiselerinde gizli zındıka komiteleri, solcularla aynı kefeye koymak istemişler. Üniformalı Türk hâkimlerinin tarafsız müşahedeleriyle Nur talebelerinin Türk milletine zararlı olmak şöyle dursun, gayet faydalı bir ekol olduğunu kabul ettikleri ve Ankara’daki yüksek hâkimler heyetinde yapılan müdafaalar neticesinde müspet kanaatleri yüzlerinden belli oluyordu. Gerçi birkaç kişiye ceza verilmişse de neticeleri itibarıyla o dava çok faydalı olmuştu. Akabinde af kanunu çıktığı için o cezalar da düşmüş oldu.”